HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

מתני׳ תקרה שאין עליה מעזיבה ר׳ יהודה אומר בית שמאי אומרים מפקפק ונוטל אחת מבינתים ובית הלל אומרים [א]מפקפק או נוטל אחת מבינתים רבי מאיר אומר נוטל אחת מבינתים ואינו מפקפק: **גמ׳** בשלמא ב״ה טעמייהו משום [ב]תעשה ולא מן העשוי אי מפקפק עביד ליה מעשה אי נוטל אחת מבינתים עבד בה מעשה אלא בית שמאי מאי טעמייהו אי משום תעשה ולא מן העשוי בחדא סגי אי משום גזרת תקרה בנוטל אחת מבינתים סגי לעולם משום גזרת תקרה והכי קאמרי אף על פי שמפקפק אי נוטל אחת מבינתים אין אי לא לא אי הכי אימא סיפא ר׳ מאיר אומר נוטל אחת מבינתים אבל לא יפקפק רבי מאיר היינו בית שמאי הכי קאמר [ג]לא נחלקו ב״ש וב״ה בדבר זה מאי קמ״ל דר״מ אית ליה גזרת תקרה ור״י לית ליה גזרת תקרה והא אפליגו בה חדא זימנא דתנן [ג]מסככין בנסרים דברי ר׳ יהודה ורבי מאיר אוסר א״ר חייא בר אבא א״ר יוחנן רישא בנסרים משופין עסקינן ומשום גזרת כלים נגעו בה ולר״י אמר רב דאמר [ד]סככה בחיצין זכרים כשרה בנקבות פסולה ולא גזר זכרים אטו נקבות הכא נמי לא נגזר נסרים משופין אטו כלים אלא על כרחך רישא פליגי בגזרת תקרה וסיפא פליגי בגזרת תקרה ואפליגי בתרתי זימני ל״ל סיפא ר׳ יהודה (היא) דקא אמר ליה לרבי מאיר אמאי קא אסרת בנסרים משום גזרת תקרה האי סברא לבית שמאי הוא דאית להו ובית הלל לא גזרי ואמר רבי מאיר לא נחלקו ב״ש וב״ה בדבר זה הניחא לרב דאמר מחלוקת בשיש בהן ארבעה דר׳ מאיר אית ליה גזרת תקרה ורבי יהודה לית ליה גזרת תקרה אלא לשמואל דאמר בשאין בהן ארבעה מחלוקת אבל יש בהן ארבעה דברי הכל פסולה סיפא במאי פליגי בביטולי תקרה קא מיפלגי [ה]מר סבר בטלה בהכי ומר סבר בהכי לא בטלה: **מתני׳** [ו]המקרה סוכתו בשפודין או בארובו׳ המטה אם יש ריוח ביניהן כמותן כשרה [ז]החוטטו בגדיש לעשות לו סוכה אינה סוכה: **גמ׳** לימא תיהוי תיובתא׳ דרב הונא בריה דרב יהושע דאתמר [ח]פרוץ כעומד רב פפא אמר [ט]מותר ורב הונא בריה דרב יהושע אמר [י]אסור אמר לך רב הונא בריה דרב יהושע מאי כמותן בנכנם ויוצא והא **רבי** מאיר אומר נוטל אחת מבינתים אבל לא יפקפק. שמע מינה פקפוק מועיל לו ורבי מאיר לטעמיה דאמר אין מסככין בנסרים ועל ידי פסל שבינתיים מתכשרת. ולשמואל דאמר לקמן (דף יז:) סכך פסול בד׳ בזמנן מיתוקמא כדפרישית לעיל דניחוו שני פסלים בזמנן ולא מצי מפקפק אי נוטל אחת מבינתים אין אי לא לא אי הכי אימא סיפא ר׳ מאיר אומר נוטל אחת מבינתים אבל לא יפקפק רבי מאיר היינו בית שמאי הכי קאמר [ג]לא נחלקו ב״ש וב״ה בדבר זה מאי קמ״ל דר״מ אית ליה גזרת תקרה ור״י לית ליה גזרת תקרה והא אפליגו בה חדא זימנא דתנן [ג]מסככין בנסרים דברי ר׳ יהודה ורבי מאיר אוסר א״ר חייא בר אבא א״ר יוחנן רישא בנסרים משופין עסקינן ומשום גזרת כלים נגעו בה ולר״י אמר רב דאמר [ד]סככה בחיצין זכרים כשרה בנקבות פסולה ולא גזר זכרים אטו נקבות הכא נמי לא נגזר נסרים משופין אטו כלים אלא על כרחך רישא פליגי בגזרת תקרה וסיפא פליגי בגזרת תקרה ואפליגי בתרתי זימני ל״ל סיפא ר׳ יהודה (היא) דקא אמר ליה לרבי מאיר אמאי קא אסרת בנסרים משום גזרת תקרה האי סברא לבית שמאי הוא דאית להו ובית הלל לא גזרי ואמר רבי מאיר לא נחלקו ב״ש וב״ה בדבר זה הניחא לרב דאמר מחלוקת בשיש בהן ארבעה דר׳ מאיר אית ליה גזרת תקרה ורבי יהודה לית ליה גזרת תקרה אלא לשמואל דאמר בשאין בהן ארבעה מחלוקת אבל יש בהן ארבעה דברי הכל פסולה סיפא במאי פליגי בביטולי תקרה קא מיפלגי [ה]מר סבר בטלה בהכי ומר סבר בהכי לא בטלה: **מתני׳** [ו]המקרה סוכתו בשפודין או בארובו׳ המטה אם יש ריוח ביניהן כמותן כשרה [ז]החוטטו בגדיש לעשות לו סוכה אינה סוכה: **גמ׳** לימא תיהוי תיובתא׳ דרב הונא בריה דרב יהושע דאתמר [ח]פרוץ כעומד רב פפא אמר [ט]מותר ורב הונא בריה דרב יהושע אמר [י]אסור אמר לך רב הונא בריה דרב יהושע מאי כמותן בנכנם ויוצא והא

מתני׳ תקרה שאין עליה מעזיבה. סתם תקרה בנסרים שיש בהן מרעבה: **מעזיבה.** רלפת טיט ודומה לו במקרא בספר עזרא (נחמיה ג) **ויעזבו** את ירושלים עד החומה מלאוה מסוכה עפר להחזיק החומה: **ר׳ יהודה אומר.** ב״ש וב״ה נחלקו בדבר: **ב״ש אומרים.** אם גם ליבד תחתיה לסם סוכה: **מפקפק.** סותר ומנענע את כולן ואת״כ נוטל אחת מבינתים ונותן פסל במקומה ולקמן מפרש למה לי תרתי: **וב״ה אומרים מפקפק.** משום תעשה ולא מן העשוי ואין לריך לתת פסל. ורבי יהודה לטעמיה דמכשיר בנסרים שיש בהן ד׳ לסכך את כולה והיינו כרב ושמואל מתרץ לה לקמן בגמרא: **או נוטל אחת מבינתים.** ואינו לריך לפקפק דבהכי סגי לחיבא עשה מעליא: **רבי מאיר אומר נוטל אחת מבינתים.** אבל לא יפקפק שאין פקפוק מועיל לו ור׳ מאיר לטעמיה דאמר אין מסככין בנסרים ועל ידי פסל שבינתיים מתכשרת. ולשמואל דאמר לקמן (דף יז:) סכך פסול בד׳ בזמנן מיתוקמא כדפרישית לעיל דניחוו שני פסלים בזמנן ואין בו אלא ד׳ אמות דהופן עקומה אמרינן עד הפסלים ומפקינן להו בנסרים מן הסוכה כי נמי סגירלי ליה כרב דאמר לקמן (שם) סכך פסול בין מן הלד בין מן החמצע בזמנן אמות אלכך לא סגי אלא בשני נסרים שבינתים לחיבא עשיר פסול ביחד: **גמ׳ בשלמא ב״ה טעמייהו משום תעשה ולא מן העשוי.** בפסול וכן מן העשוי לבית הלל אלא לסוכה שאין שם סוכה עליו גזרת תקרה לית להו במסכך בנסרים ופפילו בני מרעבה: **אלא ב״ש.** דבעו מתרי: **אי משום גזרת תקרה.** אית להו לחין מסככין בנסרים משום הכי לא מצי פקפוק: **והכי קאמרי הו׳.** כלומר לא מצי פקפוק אלא נטילה אחת מבינתים לחיבא מעשה מעליא וגזרת תקרה נמי בטלה לה ומאי לחמרי מפקפק הכי קאמרי המפקפק לא הועיל ונוטל אחת מבינתים: **ה״ק.** ליה רבי מאיר לר׳ יהודה לא נחלקו בדבר זה ב״ש וב״ה כוותי סבירלי להו לחין מסככין בנסרים ולא מצי פקפוק: **ומאי קמ״ל.** דסתם לממני׳ מאי משמעינן בהך פלוגתא למיתניה בממני׳: **אמר ר׳ חייא בר אבא הו׳.** ריבא ליה משום גזרת תקרה ליפלוג אלא בנסרים שאין בני מרעבה אבל משופין הן וחלקים ורחוין לתשמיש ומשום גזרת כלים נגעו בה לפסול אלא לחיבא דרבי מאיר אע״ג דפשוטי כלי עץ ניהו ולא מקבלים טומאה גזר בהו אטו כלים המקבלים טומאה:

סיפא רבי יהודה (היא) דקאמר ליה לרבי מאיר לחמי קאמרת בנסרים. לעיל (דף יד.) משום גזרת תקרה הך סברלי בני מרעבה הוא ומקשבר רבי יהודה לחיבא דבית הלל פסולה: **סיפא במאי פליגי.** הא ודאי סתם בני מרעבה הוא ומקשבר רבי יהודה לחיבא דבית הלל פסולה: **בביטולי תקרה.** כלומר לחמר לך שמואל דאמר בשאין בהן ארבעה מחלוקת אבל יש בהן ארבעה דברי הכל פסולה סיפא במאי פליגי בביטולי תקרה היתה ובא לידי מעשה לעשות בסם סוכה וזה מוכיח שיודע שאמרה תורה תעשה ולא מן העשוי פליגי רבי יהודה ורבי מאיר לי חיכא תו לא למגזר משום תקרה לבית שמאי לריך ליטול מבינתים דאע״ג דמיומא הכי בעשה בתעשה ולא מן העשוי גזרי בה וב״ה סברי כיון דבטלה והוכיח שהתקרה פסולה תו ליכא למגזר ור״מ סבר לא נחלקו הו׳ ולפ״ה גזרינן: **מתני׳ המקרה סוכתו.** כמו שתמו עושין שמסדרין לוגסות תחלה בסכך ונותנין פסל עליהן: **תרוכות.** תפוחים״ם בלע״ז ובגמרא [ע״כ] מפרש לחקבלי טומאה: **אם יש ריוח ביניהן כמותן.** בין שפוד לשפוד על פני כולה ויתן שם הפסל וכן על פני כולה ובגמרא פריך הא אין הכשר מרובה על הפסול: **גמ׳ פרוץ כעומד.** לענין מחילת שבת אחמר. מחילה שנעשית בפסין רחבין ג׳ והניח בין שם לשם כמלא שם דנפקא ליה מתורת לבוד וכן על פני כולה דהוה ליה פרוץ כעומד ודכוותה הכא בתמיתין דהוה ליה פסול ככשר: **בנכנס ויוצא.** שיהא פסל הרוחב כמותן יכול ליכנס וליצא בריוח שבינתים דהשתא הוה ליה פסל שנותן שם מרובה על השפודים והחויר יותר על השפודים: והא

צה א מיי׳ פ״ה מהל׳ סוכה הלכה ז סמג עשין מג טוש״ע ת״ח סימן תלנ״ח סעיף ט:

צו ב ג מיי׳ פ״ה מהל׳ סוכה הלכה טז טוש״ע ת״ח סימן תרכט סעיף ג וסימן תלנ״ח סעיף ח:

ד [מיי׳ פט״ז מהל׳ שבת הל׳ טז טוש״ע ת״ח סי׳ שפב סעי׳ טו]:

רבינו חננאל

מתני׳ תקרה שאין עליה מעזיבה. נסרים שהבית מקורה בהן ואין עליהם טיט. מפקפק, פותח ומרחיב. דייקינן בשלמא בית הלל טעמא מאי משום תעשה ולא מן העשוי, וכל דהו מעשה מכשיר ואפילו פקפוק, אלא בית שמאי מאי טעמא. ופשטנא טעמא דבית שמאי משום גזרת תקרה, ולעולם נטילת אחת מבינתים בעי, ואפילו פקפוק לא סגי עד דשקיל אחת מבינתים. ואקשינן אי הכי ר׳ מאיר דאמר נוטל אחת מבינתים ואין צריך לפקפק, כבית שמאי היא. ושנינן ר׳ מאיר סבר בית שמאי ובית הלל שוים דמשום גזרת תקרה, ובנטילה אחת מבינתים, ואע״ג דפקפק, פקפוק אינו מועיל. ואמרי׳ מאי קמ״ל והא אפיליגו ר׳ מאיר ור׳ יהודה בהא סברא בחדא זימנא, דתנן מסככין בנסרים דברי ר׳ יהודה ור׳ מאיר אוסר, ואוקימנא בגזרת [תקרה] פליגי. ואתינא לאוקימנא פלוגתייה בהא דתנן מסככין בנסרין, [בנסרין] משופין לשידות ולחיבות וכיוצא בהן, ומשום גזרת כלים פליגי, ונדחת. אלא מתני׳ תרוייהו בגזרת תקרה פליגי, וסיפא רבי יהודה היא דאמר ליה לר׳ מאיר האי דגזרת סיכוך בנסרים משום גזרת תקרה, טעמא דבית שמאי [היא] דאמר׳ נוטל אחת מבינתים אע״פ שפקפק, אבל בית הלל (ו)אפילו בפקפוק סגי, ואמר ליה ר׳ מאיר בדבר זה שניהן לא נחלקו, בגזרת תקרה. ושמואל דאמר נסרין כשאין בהן ד׳ מחלוקת אבל בנסרין שיש בהן [ד׳] דברי הכל פסולה, אלמא ר׳ יהודה נמי אית ליה גזרת תקרה. אמר לך סיפא בבטולי תקרה פליגי, רבי יהודה סבר אפילו בפקפוק בטלה וכל שכן בנטילת נסר מבינתים, ורבי מאיר סבר לעולם לא בטלה אלא בנטילה. **מתני׳** המקרה סוכתו **בשפודין** כו׳. ואקשינן מינה לרב הונא (בר הושעיא) [בריה דרב יהושע] עד דאמר בעירובין פרוץ כעומד אסור לטלטל, שאינה מחיצה, והכא תנן אם יש ריוח כמותן (לעשות) [לסכך] בהן כשרה, שנמצא הריוח סכך כשר והשפודין כפרוץ, וקתני כשרה. ומשני מאי ריוח ביניהן כמותן דקתני במתני׳, בשיש ריוח להכניס סכך כשר ביניהן להכניס ולהוציא, כלומר אם יש לו יתרון כמעט מן השפודין.

מסורת הש״ס

ו) [נעיל יג: וש״נ], ז) [שבת מב. קלה. יבמות כח. ב״ק לד.], ג) [נעיל יד. וש״נ], ד) [נעיל יב:], ה) [מר סבר בטל בקרקע לב״ש כשנוטל אחת מבינתים ולבית הלל לו מפקפק לו נוטל אחת מבינתים וש״ל ר״מ אין ב״ש אין ב״ה אי נוטל אחת מבינתים אין מי לא לא. מהרש״ל], ו) עירובין טו:, ז) [נעיל יב., ח) עירובין טו:.

לעזי רש״י

אישפונדי״ש. לבובוים, קרשים (שבשפת המיטה) לאורך.

מוסף רש״י

מפקפק. לשון מעטה בדבר קטום לפשפש, ובלע״ז פוריי״ל (ע״ז לה:). **סככה בחיצין.** בית יד מיקס פלקי״ס בלע״ז (לעיל יב:). **זכרים.** כעין שנו שמוכנין לתוכה בציר קיטול של תק, בשרה, לפיע״ג דכלים ניטלו, פשוטי כלי עץ אין מקבלין טומאה (שם). **נקבות.** שיש נקב בראשו והתך עשוי כמרצע וכנכנס לתוך הנקב, הוו להו מקבלין שבכלי עץ ולחויין לקבל טומאה ופסולה (שם). **אם יש ריוח ביניהן כמותן.** לסכך שם בסכך כשר (ערובין טו:). **החוטט בגדיש.** לעשות לו סוכה. טוטל מן העומרים למטה ממוך לאלן כשיעור סוכה וסכך עשוי ועומד מלעיל (לעיל יב.).

עין משפט נר מצוה